

til Pladser i Kjøbenhavn — i nogen Grad er Marsag til, at Misbrugene have taget saa stort et Omfang, som Tilfældet er; men Mindretallet holder for, at den Begrænsning i Udgangen til og den Kontrol med Fæstevirksomhed, som er foreslaaet af Regeringen, ikke vil fjerne Hovedgrunden til, at de omhandlede Forhold have antaget en samfundsfarlig og ofte rent ud skandaløs Karakter.

Det Samfundsønde, som i Kjøbenhavn eksploiteres ved den uhindrede Fæstevirksomhed, er væsentlig grundet i den unaturlig store og ved alle Slags Midler stimulerede Tilstrømning af Arbejdskraft til Hovedstaden.

Denne Tilstrømning medfører til alle Sider alvorlig Fortræd:

1) Det er til øjensynlig Skade for Arbejderforholdenes Udvikling i Hovedstaden, at der her ophobes en til Liden meget større Arbejdskraft, end Byen kan give lønnende Beskæftigelse.

2) Det er ikke mindre klart, at Erhvervslivet udenfor Kjøbenhavn, og særlig det Erhverv, som i en aldeles overvejende Grad føder Befolkningen, Landbruget nemlig, lider ved en uforholdsmæssig Afgang i Arbejdskraften; Klagerne over, at det bliver stedse vanskeligere for Landbruget at bevare den nødvendige Arbejdskraft til en tidsvarende og intensiv Udvikling af Landbruget, have jo lydt højt allerede i en Mærkelse. Naar der hertil indvendes, at Landbruget mister sin Arbejdskraft, væsentlig fordi det ofte kun byder sine Arbejdere yderst tarvelige Livsvilkkaar, da maa denne Indvending afgive en stærk Opfordring til at gøre noget alvorligt til Ophjælpning af Landarbejdernes fortrykte Stilling, men kan ikke anføres som Forsvar for en vedvarende Affolkning af Landets store Hovederhverv.

3) Endelig og ikke mindst er det indlysende, at det fremfor nogen Part er Arbejderne, som komme til at lide under de abnorme Arbejdsforhold, der følge af en

uforholdsmæssig Sammen dragging af Arbejdskraft til en enkelt Plads.

Bejligheden er ikke her til at undersøge, om der kan træffes positive Forholdsregler mod den Fornyning af Arbejds- og Næringsforholdene, som hidrører fra den stærke Tilstrømning af Arbejdskraft fra Land til By og særlig til Kjøbenhavn. Men hvad der med den foreliggende Sag kan gøres, er at fjerne et af de Motiver, hvormed man af privat Forretningsinteresse yderligere forcerer hin Tilstrømning.

Saaledes som Fæstevirksomheden i de senere Aar har udfoldet sig i Kjøbenhavn, er den bleven ikke ulig en virkelig Slavehandel. Med en hensynsløs Energi, som ikke hæmmes af nogen Samvittighed for, hvorledes det gaar Ofrene for Omsætningen, drive Fæstemænd deres Sag paa Mennesker ikke alene ud over vort eget Land, men ogsaa højt op i Sverige. Gennem Agenter og Agenters Agenter og gennem Avertisjementer, som indeholde mere og mindre gyldne og uvederhæftige Løfter, loffes der Mennesker i Tusindtal her til Byen. Det gælder om at have et i alle Henseender „velassorteret Lager“.

Men dernæst gælder det om for Fæstemanden altid at være Herre over Omsætningsforholdene, at hindre direkte Forbindelse mellem den, der vil købe Arbejde, og den, der vil sælge, at sørge for, at Omsætningen altid bliver paa hans Haand.

Medens Mindretallet nu ikke skal bestride, at nogle af de værste Misbrug kunne, om ikke undertrykkes, saa dog noget vanskeliggøres ved en Ordning som den af Regeringen foreslaaede, er paa den anden Side Mindretallet overbevist om, at den kunstige Stimulation til Indvandring af Arbejdskraft, som udgaar fra Fæsteforretningerne, ikke sændelig vil aftage, saa længe der findes private Forretninger, som spekulerer i Arbejdskraft og lever desto højere, jo større „Lager“ de have og jo mere de have „Omsætningen“ direkte i deres Haand.